

2. søndag efter påske

Salmer til 2. søndag efter påske, søndag den 23. april kl. 11.00 i Dannemare kirke

747 Lysets engel

675 Gud, vi er i gode hænder (Egmose)

168 Hyrden er én, og så hans hjord

662 Hvad kan os komme til for nød

Nadversalme: 474 Jesus Krist, du gav mig livet

724 Solen stråler over vang (Nyords melodi)

Prædikant: Henrik Gade Jensen

Den 15. april 1725, anden søndag efter påske, blev kirkegængerne ved Thomaskirken i Leipzig i Tyskland overrasket. Menigheden kunne nemlig høre organisten ved kirken, Johann Sebastian Bachs kantate til dagens tekst.

Kantaten sunget for fire stemmer og et lille ensemble hed: Ich bin ein guter Hirt. Jeg er en god hyrde.

Og det var en musikalisering af den tekst, vi lige har hørt.

Hvis vi havde haft mere tid, ville jeg spille den lille kantate her på højtaler, men den tager 21 minutter.

Men kan selv tage hjem og høre den på nettet eller youtube.

Johann Sebastian Bach var den protestantisk kirkemusiks førende skikkelse med sine oratorier og passioner. Ja, han kaldes nogle gange for den femte evangelist med sin evne til at fortolke musisk det kristne budskab.

Bach var gift to gange, med sin første kone fik han 7 børn og de tre døde som spæde, hans anden kone fødte 13 børn og kun de fem overlevede faderen.

Sådan var det dengang, selv i de bedste kredse. Før pencilin og antibiotika døde mange børn i deres første leveår.

Bach var blandt de heldige, ud af 20 børn overlevede de ni ham.

Alligevel, eller måske på grund af, formåede Bach at komponere den bedste kirkemusik.

Også til denne 2. søndag efter påske.

Om den gode hyrde.

x

*Tidernes løb er sent og sært,
hyrdernes tid synes omme,*

Sådan har vi lige sunget af Grundtvig, og det er jo bogstaveligt rigtigt: fårehyrdernes tid er forbi, vi har ikke mange får, og der er ikke brug for hyrder til at passe dem. De går ude på Albuen og passer sig selv.

Men det er jo selvfølgelig ikke fåreavl, som Jesus taler om, når han kalder sig selv den gode hyrde. Han var tømrersøn og næppe kyndig i dyrehold.

I Bibelen er hyrden et billede på Gud Herren, og vi er hans får, der løber vildt omkring.

Vi møder det i Salmernes Bog i, salme 23, som jeg ofte benytter som læsning til bisættelser: "Herren er min hyrde, jeg lider ingen nød".

Her er Gud en hyrde, der tager sig af sine mennesker, kærligt, med omsorg og som kerer sig om os, hans får. Han beskytter os mod ondt her i verden, som hyrden beskytter dyrene mod ulve og overfald.

Det mente Grundtvig også, når han om hyrden siger "himmelblå ere hans telte". Altså hyrdens telt er Guds himmel.

x

Og Jesus er også utvetydig her ved at sætte sig selv også i hyrdens sted, og dermed også i Guds sted.

Her i Johannesevangeliet er han klar i mælet om, at han er Guds søn.

Efter det stykke, jeg har læst op, står der, at Jesus provokerede sine samtidige ved så åbenlyst at identificere sig med Gud, og at de reagerede ved at samle sten op for at stene ham.

x

Hvordan skal vi så kunne det give mening i dag, når fårene bider hinanden ihjel og bekrieger og fordriver hinanden fra flokken?

Hvorfor er der ondt i verden, begået af mennesker mod andre mennesker?

x

Jesus skelner mellem en daglejer og en hyrde. Daglejeren ejer ikke fårene, kender dem ikke rigtig, og bekymrer sig derfor ikke, når der kommer en ulv og gør indhug i flokken.

Hyrden, derimod, kender sine får, ligesom fårene kender ham, og den gode hyrde er derfor den hyrde, som vogter over fårene og beskærmer og beskytter dem.

Daglejeren føler intet ansvar i modsætning til hyrden.

x

Den vigtige sætning er: "Den gode hyrde sætter sit liv til for fårene."

Og så tænker de fleste måske på en Alexander den Store, der altid red forrest i kampen med sine soldater og aldrig frygtede noget.

En slags sherif med stjerne og hurtig til seksløberen for at holde kvægtyve og banditter væk. Som i den berømte Western "High Noon", hvor alle byens folk løber og viger og kun sheriffen bliver tilbage og bekæmper banditterne.

"I think I ought to stay" – jeg tror jeg bør blive – siger sheriffen spillet af Gary Cooper, da alle løber fra pladsen. Han er helten, hyrden, der bliver og gør sin pligt.

x

"Den gode hyrde sætter sit liv til for fårene", siger Jesus.

Meningen får vi bl.a. i epistlen

"Kristus led for jeres skyld og efterlod jer et eksempel, for at I skal følge i hans fodspor."

Og eksemplet, som Jesus satte var, at der ikke fandtes svig i hans mund, og han benyttede sig aldrig af skældsord, han truede ikke nogen, men overgav sig villigt til andres dom.

x

Vi kan se både i nutidens politik og i historiens mange stridigheder, at en vigtig kilde forud for borgerkrig og pogromer ofte er en voldsom kollektiv skældud, man slynger forbandelser og mistanker ud mod andre menneskegrupper, der plantes konspirationsteorier om hvad andre mennesker har af ondt i sinde.

I dag taler man om "hade fuld tale", selvom også det begreb kan bruges hadefuldt og bruges som standard udtryk mod al kritik.

Hvad skal vi gøre for at modvirke hadet, uviljen, sydebukkementaliteten?

Det er egentlig ret ligetil: selv aldrig føre svig og had og kollektive anklager i sin mund, og så i øvrigt selv stå til regnskab og ansvar, tage imod dommen som den kommer.

x

Det var det, som Jesus gjorde. Han fralagde sig aldrig skyld, men tværtimod sugede den til sig, sagde: det er min skyld!

Var der flere Jesus'er her på jorden, var der mindre krig.

Var der flere, der annammede hvad Jesus sagde, ville verden være et bedre sted.

Stadig intet paradys, vi ville stadig skulle slide og slæbe for dagens udkomne, men måske kunne vi undgå nogle af de kollektive masseudryddelser, fordrivelser og folkemord, som jo altid bygger på, at hele folk og grupper tillægges skyld og ansvar.

x

Det onde er så at sige, at helheden, gruppen, folket, racen eller religionen tillægges menneskelige egenskaber.

Vi er individer, en næste for hinanden, og ikke "folk" for hinanden. Et folk har ikke skyld og ansvar, det er kun mennesker der har det.

Jesus lærte om næste-kærlighed, ikke folke-kærlighed eller "nations"-kærlighed eller "stats"-kærlighed eller "race"-kærlighed eller anden kærlighed til en mængde.

x

Men det budskab skal også forkyndes ind i en verden, hvor erfaring og videnskab bygger på, at vi er i stand til at generalisere og på metodisk solid grund kan sige noget om flerheder og mængder.

Hvis vi kun så verden som enkeltting, (unikke og singulære begivenheder og atomer), og vi ikke kunne kategorisere verden, ville vi aldrig have opnået de videnskabelige fremskridt, som den vestlige verden har præsteret de sidste 500 år. Og som gør at vi ikke mister vores børn, som Johann Sebastian Bach mistede et flertal af sine.

Generaliseringer er viden og erfaringsudvikling, hvis de er korrekte og velbegrundede, mens de er farlige, hvis de bygger på løst og forkert grundlag.

Den gode hyrde, som Jesus taler om, er en hyrde, som hele tiden kun forholder sig til det enkelte får, enkelt til enkelt.

Den gode hyrde i menneskelig, praktisk forstand er derimod en dyrlægeagtig hyrde, der lærer af erfaringen, generaliserer fra enkelttilfælde, og overfører sin erfaring om et eller andre får, til nye får. Den menneskelige hyrde ville ikke bruge energi på at finde et vildfarent og bortløbent får, hvis de 99 andre er i flokken. Sådan som den gode hyrde i Guds perspektiv ville. Den menneskelige hyrde vil måske sætte hegn op mod de farlige ulve, der kommer. Eller satellitovervåge sine får og eller mærke dem med chips.

x

Er så hyrdernes tid omme, som Grundtvig skrev?

Både ja og nej.

Der vil altid være hyrde og daglejere, og i kristen forstand er vi alle får og vi er – ultimativt – kun i Herrens varetægt.

Men imellem den varetægt, som Herren har over os, og så de natlige ulveangreb, må vi på bedste vis søge at passe på os selv som får, ikke se en fjende i de andre får, men også vide, at den jordiske hyrde også kan være en daglejer, der ikke bekymrer sig om sine får.

AMEN